

NOTAT

Kommentarer til utkast til verneforskrift

Notat som vedlegg til avtale om vern av Rykkhustjønna

Dette notatet følger strukturen til Miljødirektoratets nasjonale mal for nettbaserte forvaltningsplaner. Avsnitt som er tomme eller med kort tekst/stikkord vil fylles i senere i forbindelse med arbeidet med en forvaltningsplan for verneområdet. Mer forklarende tekst vil også bli utfyllt ytterligere i en fullverdig forvaltningsplan. Generelt vil justeringer fra notatets tekst til en fullverdig forvaltningsplan ikke endre vesentlig på retningslinjene slik de står beskrevet her i notatet. Det må likevel tas forbehold om at det kommer opp nye og andre momenter i den videre prosessen med forvaltningsplanen. Notatet må derfor ses på som Statsforvalteren sin foreløpige vurdering av forvaltningen av verneområdet.

I tillegg til den forvaltningsrelaterte delen er det i notatet tatt med kommentarer knyttet til planen om økologisk kompensasjon for E6 gjennom Lågendeltaet naturreservat.

Direkte retningslinjer til bestemmelsene i verneforskriften står aller nederst i dette dokumentet.

INNLEDNING

Kort oppsummering av prosess forvaltningsplan, forvaltningsmyndighet osv.

Om forvaltningsplanen

Forvaltningsplaner er viktige for å ivareta verneformål og verneverdier i et langt tidsperspektiv. I henhold til bestemmelsen i § 10 i utkast til verneforskrift kan det gjennomføres skjøtselstiltak for å fremme verneformålet, og det kan utarbeides skjøtselsplan som inneholder nærmere retningslinjer for skjøtselstiltakene. Skjøtselsplan vil i dette tilfellet bli en del av forvaltningsplanen.

Planen har fokus på naturverdiene i området, trusler mot dem og tiltak som bidrar til å sikre disse verdiene, samt retningslinjer for forvaltningen av området. Retningslinjene gir større forutsigbarhet for brukerne for hva som kan forventes tillatt og ikke. Forvaltningen av naturreservatet skal kunne gi rom for en bruk av området som ikke går på bekostning av verneformålet på kort og lang sikt, og samtidig holder seg innenfor verneforskriften. Målsettingen med forvaltningsplanen blir derfor å gi konkrete retningslinjer for en bruk som holder seg innenfor disse rammene. Forvaltningsplanen inneholder konkrete bevaringsmål som gjør det mulig å evaluere forvaltningen av reservatet, herunder effekten av eventuelle tiltak. Det er innenfor en begrenset del av reservatet at det er aktuelt med restaurerings- og skjøtselstiltak (se nærmere omtale under kapitlet «Sentrale føringer» nedenfor).

Forvaltningsplanen vil bygge på kunnskapsgrunnlag om naturverdier og bruken av området. I dette tilfellet vil Statsforvalteren be Nye Veier om å engasjere en konsulent til å samle informasjon om naturverdiene i området, både fra tidligere data og i felt. Konsulenten blir også bedt om å foreslå skjøtsels- og restaureringstiltak der dette er nødvendig. Statsforvalteren vil deretter samrå seg spesielt med de grunneiere dette gjelder før retningslinjer nedfelles i forvaltningsplan.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsansvaret innebærer utøving av myndighet etter verneforskriften. I hovedsak innebærer dette myndighet til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene og myndighet til å gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel gjennom forvaltningsplaner. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten, samt skjøtsel, registrering og dokumentasjon av naturverdier.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsmyndigheten for Rykkhustjønnanaturreservat vil bli tilbudt Sør-Fron kommune. Dette er et stående tilbud ved opprettelse av nye naturreservater i dag. Hvis kommunen takker ja forutsetter dette at en da også tar ansvaret for forvaltningen av samtlige andre reservater i kommunen. Det følger per dags dato ingen ekstra bevilgninger til administrasjon av dette. Erfaringen fra Innlandet i den senere tid er at ingen kommuner tar på seg dette ansvaret med unntak av et fåtall som har forvaltningsansvar fra tidligere for andre mindre verneområder. Dersom kommunen ikke ønsker forvaltningsmyndigheten, vil Statsforvalteren bli forvaltningsmyndighet.

Sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Oppsyn i verneområdet gjennomføres av Statens Naturoppsyn (SNO) på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. Oppsynet kontrollerer at vernebestemmelsene overholdes og gjennomfører naturfaglige registreringer. Oppsynsomfanget er imidlertid begrenset innenfor de tildelte rammer.

Budsjett til forvaltning av verneområder fastsettes nasjonalt gjennom Statsbudsjettet hvert år. Forvaltningsmyndigheten melder årlig inn økonomisk behov for forvaltning og skjøtsel til Miljødirektoratet, som fordeler den nasjonale potten.

Tilleggsopplysninger

I verneplan for våtmark fra 80-tallet var arealet rundt Rykkhustjønnanaturreservatet sammen med flere andre som for eksempel Hundorp, Fåvang og Lågendeltaet naturreservater som ble vernet i 1990. Rykkhustjønnanaturreservatet, den gang kalt Rykhus, ble tatt ut av verneplanen i påvente av avklaring om fremtidig trase for ny E6. Vern av området ville bli vurdert når det endelige trasevalget for E6 forelå. Dette skjedde lenge etter at verneplan for våtmark var ferdig gjennomført.

I forvaltningsplan for Hundorp naturreservat fra 2017 beskrives at det vest for eksisterende reservat ligger verdifulle våtmarksmiljøer langs Lågen. Både Rykkhussumpene, flomskogsmarkene på nordsiden av Lågen (ved Hovevik/Hovevollan), samt Fossåas utløp og sumpområdene ved Hundorpvollen (øst for brua) på sørsiden av Lågen har store naturfaglige kvaliteter. Det påpekes at med et stadig økende press på våtmarksmiljøene langs Lågen, forsterkes behovet for store og robuste verneområder. Samlet sett har disse flommarksmiljøene ved Hundorp store nasjonale og til dels internasjonale verdier.

Hele det foreslåtte Rykkhustjønnanaturreservatet var med på Fylkesmannens liste over verneverdige områder i Innlandet når denne ble oversendt Miljødirektoratet i 2019 som en del av prosessen med

supplerende vern. Området ble ikke tilrådd videre fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet fordi det ble vurdert å inneholde for mye skogbevokst areal. Slike areal må vernes gjennom vanlig frivillig vern av skog.

At Rykkhustjønna nå igjen er foreslått som naturreservat er fordi dette er tenkt som et erstatningsareal for ny E6 gjennom Lågendeltaet naturreservat i Lillehammer kommune. Vern av nytt areal er en del av kompensasjonsplanen for dette inngrepet, der det også inngår avbøtende og restaurerende tiltak. Nytt areal skal enkelt forklart erstatte så likt som mulig av de verneverdier som går tapt med inngrepet. Det skal i tillegg ligge så nært som mulig, helst i tilknytting til eksisterende reservat. Det ble derfor fra starten av, tilbake i 2013, sett på areal på og rundt Romsdalsøya langs Gausa, i nærheten av Lågendeltaet naturreservat. Per dags dato ser det vanskelig ut å få gjennomført en verneprosess for dette området. Derfor ble Rykkhustjønna mer aktuelt å jobbe videre med.

Første prioritet har vært å unngå at ny E6 berører Lågendeltaet naturreservat. Prosesser etter plan- og bygningsloven har vist at dette ikke ville være mulig. Forutsatt at flere vilkår oppfylles, herunder tilfredsstillende avbøtende tiltak knyttet til inngrepet samt vern av erstatningsareal, vil Statsforvalteren vurdere å gi dispensasjon til ny E6 gjennom Lågendeltaet naturreservat. Hjemmelen til en slik dispensasjon finnes ikke i verneforskriften for området, men i naturmangfoldloven § 48 tredje alternativ som åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

OMRÅDEFAKTA

Areal, IUCN-status, Ramsar-status, Emerald-status...

NATUR

Beskrivelse

Overordnet beskrivelse av beliggenhet osv.

Naturtyper beskrivelse

Se vedlagte utkast til fagrapport. Rapporten ble bestilt fra Nye Veier AS av Statsforvalteren i forbindelse med at det aktuelle arealet ble utredet som mulig erstatningsareal. Hvis det inngås avtaler om vern av Rykkhustjønna naturreservat, vil rapporten måtte kompletteres med noe feltarbeid sommeren 2021, særlig for botanikk (inkl. eventuelle fremmede arter, se noe omtale under forvaltningsutfordringer). Det bør sammenstilles kunnskap om truede insekter knyttet til sandbanker i Lågen, fylles ut mer om det akvatiske miljøet (f eks. tidligere gyteområde for storørret vest for Hundorp bru) og skrives noe om geologi. Det bør videre beskrives særlig sårbare perioder og områder for ulike artsgrupper som for eksempel trekk, hekking og myting for fugl samt vandring, gyting og oppvekstområder for fisk. Tekst om naturverdier i forvaltningsplanen vil bli et sammendrag fra denne rapporten, som også blir et vedlegg til planen.

Arter beskrivelse

Se beskrivelse over om naturtyper.

Rødlistearter beskrivelse

Se beskrivelse over om naturtyper.

Geologi beskrivelse

Se beskrivelse over om naturtyper.

Klimaendring

Utfylles fra kilder som Klimaprofil Oppland fra Norsk Klimaservicesenter, Regional plan for Gudbrandsdalslågen med sidevassdrag og Handlingsplan for forvaltning av verneområder for å beskrive hvordan framtidige klimaendringer vil kunne påvirke verneområdet.

Annen negativ påvirkning

Beskrivelse av mulig ferdseil som kan forstyrre verneverdier (for eksempel turgåere på mudderbankene trekkperiodene, hunder som ikke holdes i bånd), kjente og potensielle forekomster av fremmede arter (se noe omtale under forvaltningsutfordringer), søppel, drenering, hogst av skog osv.

BRUKSHISTORIKK

Eierstruktur

Verneprosess

Se avsnittet «Tilleggsopplysninger» under kapittel «Innledning».

Vernegrense

Overordnet beskrivelse av grensa og når den er/blir merka. Det er vanligvis Jordskifteretten som merker vernegrenser. Det kan ta litt tid etter et vernevedtak å få merka grensene. I et slik område som Rykkhustjønnna vil grensemerking bli prioritert for rask grensemerking. Alle grunneiere blir innkalt til et oppstartsmøte for grensemerkingen, og også tilbudt befaring i felt med de som skal merke grensene og forvaltningsmyndigheten. Noen av grensepunktene vil være merka i felt hvor skal være allerede i forbindelse med forhandlingene.

I forbindelse med at jordskifteretten merker vernegrensene, kan de samtidig rette opp i eventuelle enkle grensetvister eller uklare eiendomsgrenser som en del av jordskiftesaken for grensemerkingen.

Bruks historie

Kort beskrivelse. Kanalen mellom Hovevika og Rykkhustjønnna, lokalt kalt Kanalen eller Djupholet, er et utbedret gammelt flomløp.

Landbruk

Kort beskrivelse av hva slags drift som har vært i området (slått, beite, grasproduksjon, potetdyrking osv) hva som er per i dag i og inntil naturreservatet. Hvis det foreligger konkrete planer for fremtiden hos de enkelte grunneierne innenfor vernegrensene, og også inntil hvis planene er avhengige av forhold og regelverk innenfor vernegrensa, beskrives dette her. Intensjonen med forvaltning av et mulig verneområde er at landbruket skal kunne fortsette som før i området, og at de rammer som er satt gjennom både bestemmelser og vernegrenser skal være tilpasset de behov som finnes og som måtte komme i fremtiden (f eks. økt beite og gjerding) uten at dette skal gå på bekostning av verneverdiene. Vernebestemmelsene har derfor også tatt høyde for å ivareta drift utenfor verneområdet. Se videre kommentarer under retningslinjene nederst som berører landbruk.

På eiendom 123/1 går det to stenfyllinger ut i Lågen der den østre av disse ligger innenfor vernegrensa. Fyllinga startet trolig på 17-1800 tallet, særlig etter Storofsen i 1789, og er lagt på gradvis med hjelp av hest på isen. Hensikten var å skyve bort vann fra Lågen for å dempe flom og minke på gravinga i strandkanten og dermed beskytte landbruksarealer innenfor. Det går en traktorveg ned hit, og krattskogen inn mot stenfyllinga er skjøttet og holdt åpen (ikke snauhogget) av grunneier av hensyn til friluftsliv. Slik rydding som gjort til nå ansees å gå inn under hjemmelen til vedlikehold av traktorvegen.

Flere av grunneierne i området har tilgang til gamle bilder fra området. Disse bør forvaltningsmyndigheten få oversikt over når det lages endelig forvaltningsplan.

Friluftsliv

Beskrivelse av hvordan området blir brukt til friluftsliv i dag og når, herunder eventuelle stier og bruken av traktorvegene i og utenfor verneområdet til turgåing. Statsforvalterens kjennskap av området til nå er at særlig området på nordsiden av Lågen blir brukt en del til turgåing. Det finnes etter Statsforvalterens kjennskap ikke tilrettelagte og merkede stier i området. Det brukes i stedet traktorveger og umerka traseer til turgåing. Området på sørsiden ved Fossåa blir brukt en del til fiske. Per nå/før evt. vern blir det jaktet noe på våtmarksfugl og fisket, både rundt Lågen og Rykkhustjønnna. Grunneiere har opplyst at det før var mer mort (træl) og abbor i Rykkhustjønnna men alt ettersom disse gror igjen er det mindre. Noen av grunneierne i området bruker båt i Rykkhustjønnna, og en av grunneierne har også tillatt naboer/bekjente opplag av et fåtall båter ved Hovevika.

Kulturminner

Det ser ikke ut til å være registrert enkeltkulturminner innenfor det foreslåtte naturreservatet. Hele arealet på nordsiden av Lågen rundt Rykkhustjønnna inngår i det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet Hundorp-Frya.

Bygg og installasjoner

Beskrivelse av situasjonen på vernetidspunktet. Her vil også eksisterende flomvoller beskrives, inkl. eventuelle oppgraderinger av disse innenfor reservatet som skal gjøres som følge av kompensasjon fra Nye Veier AS (dette står nå beskrevet under avsnittet «Tiltaksplan» nedenfor). Også eventuelt vedlikehold av bru over Kanalen som en del av kompensasjonsordningen fra Nye Veier til grunneier bør beskrives her. Beskrivelse av kraftlinjene inntil verneområdet. Se videre kommentarer under retningslinjene nederst som berører bygg og installasjoner.

Jernbanen går inntil verneområdet i nord. Det er tatt høyde for drift av denne i verneforskriften, både hva gjelder motorisert ferdsel og rydding av vegetasjon ifm. sikkerhetsarbeider. Det er nevnt av grunneierne i verneområdet at noen av passasjene over jernbanen i dette området nok kan bli gjenstand for mulige oppgraderinger/endringer i fremtiden. En mulig løsning kan da være å bygge en overgang over en litt høyere skjæring langs jernbanens og som da vil berøre noe areal innenfor verneområdet. En slik mulig løsning må vurderes hvis det blir aktuelt i fremtiden og i tilfelle hjemles i verneforskriftens generelle unntaksbestemmelse (§ 8, tilsvarende naturmangfoldloven § 48).

Vernegrensa er i nord-øst ved Hovevika trukket utenom vannings- og pumpeanlegg. Innenfor vernegrensa ligger noen anlegg knyttet til både vanningsanlegg til jordbruket, samt nedgravet kommunalt vann- og avløpsnett. Det må lages en oversikt over disse anleggene i forbindelse med forvaltningsplanarbeidet.

Motorferdsel

Kort beskrivelse av hva slags motorferdsel som foregår i området. Beskrivelse av eksisterende traktorveger.

FORVALTNING

Innledning

Generell beskrivelse av hva forvaltningsmyndigheten skal ivareta, og hva som forventes kunne komme inn av dispensasjonssøknader.

Bevaringsmål

Det vil settes opp et sett med bevaringsmål for området som skal overvåkes. Eksempel på bevaringsmål kan være åpent vannspeil Rykkhustjønnna, innslag fremmede arter, andel åpent areal i skjøtselssoner osv.

Tiltaksplan

Aktuelle tiltak, herunder restaurering og skjøtsel, listes her opp i prioritert rekkefølge. Planen om økologisk kompensasjon for E6 gjennom Lågendeltaet naturreservat er ennå ikke ferdig. Noen av tiltakene vil kunne bli tatt inn i kompensasjonsplanen som restaureringstiltak i regi av tiltakshaver (Nye Veier). Slike tiltak vil da bli utført i en relativt kort tidsperiode etter vernet. Andre tiltak vil kunne bli sett på som mer langsiktige skjøtselstiltak som skal gjennomføres av forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Dette vil bli avklart i den kommende kompensasjonsplanen.

1. Slått av strandeng på eiendom gnr./bnr. 66/2. (Dette er et tiltak som forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for. Grunneier vil få tilbud om å utføre tiltaket mot økonomisk kompensasjon fra forvaltningsmyndigheten.)
2. Åpning av flomvoll nederst i Fossåa på eiendommene 122/13 og 68/12 for å reetablere et mer naturlig flomløp. (Dette er et tiltak som vurderes å tas inn i kompensasjonsplanen som et tiltak som skal gjennomføres av Nye Veier. Dersom tiltaket ikke tas inn i kompensasjonsplanen, vil forvaltningsmyndigheten stå ansvarlig for gjennomføring).
3. Fjerning av steintipp på eiendom 67/3 i Hovevika. (Dette er et tiltak som vil bli tatt inn i kompensasjonsplanen, og som Nye Veier er ansvarlig for skal bli gjennomført. I avtale med Nye Veier vil grunneier få tilbud om å utføre tiltaket mot økonomisk kompensasjon fra Nye Veier).
4. Beite, slått eller krattrydding av skjøtelsarealer på eiendommene 65/28, 67/2 og 67/7 mellom Kanalen/Rykkhustjønnna og jernbanen. (Dette er et tiltak som forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for. Grunneier vil få tilbud om å utføre tiltaket mot økonomisk kompensasjon fra forvaltningsmyndigheten.)
5. Oppsetting av informasjon. (Dette tiltaket er forvaltningsmyndigheten ansvarlig for).
6. Mudring av Rykkhustjønnna, den syd-østre delen, lokalt også kalt Svarttjerna, prioriteres. Det kan også vurderes mudring av noe areal utenfor østre del av flomvollen på sørsiden av Lågen på eiendom 123/1. (Dette er et tiltak som vurderes å tas inn i kompensasjonsplanen som et tiltak som skal gjennomføres av Nye Veier. Dersom tiltaket ikke tas inn i kompensasjonsplanen, vil forvaltningsmyndigheten stå ansvarlig for gjennomføring).

Skjøtselstiltakene er hjemlet i § 9 i verneforskriften.

Det er i forbindelse med vedlikehold av stikkrenna under traktorvegen ved Hovevika mulig å se på om denne stikkrenna, som Kanalen renner gjennom, bør flyttes noe ut mot Hovevika (2-3 m) for å få en bedre kurvatur på traktorvegen. Et slik tiltak kan påregnes tillatt innenfor verneområdet.

Det kan også nevnes at bru over kanalen/flomløpet mellom Hovevika og Rykkhustjønnna på eiendom 67/7 vil fornyes av grunneier etter eventuell kompensasjon fra Nye Veier. Det har tidligere blitt gitt tilskudd til vedlikehold av brua som kulturminne.

Flere grunneiere blir også kompensert for vedlikehold og utbedringer av flomvoller. Det er usikkert hvor mye av disse tiltakene blir gjennomført før et evt. vernevedtak. Etter vernevedtak kan noe kreve dispensasjon etter verneforskriften, både i anleggs- og permanent fase. Grunneierne kan da påregne

å få de tillatelser som kreves for å få gjennomført tiltak de har blitt kompensert for av Nye Veier og slik de er beskrevet i følgende avsnitt.

Merk at det på vernekartet kan se ut til at store deler av flomvollene i området ligger innenfor vernegrensa. Vernegrensa er gått opp i felt med grunneierne, og går i nedre del av fyllingsfoten på sidene som vender mot verneområdet (se beskrivelser nedenfor).

Flomvoll på eiendom 65/7

Flomvollen på eiendom 65/7 er bekostet av grunneier selv samt ytterligere en part til (som er både forpakter av jorder som vollen ligger på, og grunneier vest for dette), hver med 50 prosent. Vollen beskytter mot flom som kommer inn fra Lågen fra øst/Rykkhustjønnna, og det pumpes vann ut i Rykkhustjønnna når det er behov for å pumpe vann fra vestsiden av vollen.

Eierne av vollen planlegger å istandsette/utbedre denne til opprinnelig høyde slik den var når vollen ble etablert i 1984/85. Høyden skal da ha vært ca. ½ m høyere enn nå, og bredden 3 m på toppen. Dette vil måtte sees på som en oppgradering/standardheving i forhold til dagens tilstand. I forbindelse med kompensasjonskrav fra grunneiere til Nye Veier om et anleggsbidrag til dette, er det beregnet at tiltaket vil kunne kreve rundt 4000 m³ masser. Det er planlagt å ta masser fra under dyrkamarka inntil vollen, der uttaksgropene deretter fylles på med masser fra Lågen. Det er ikke omsøkt noe slik uttak i Lågen ennå. Det kan likevel nevnes at eierne av flomvollen og ytterligere en grunneier i dette området i 2013 fikk tillatelse til uttak av 5000 m³ i Lågen for å reparere skader på dyrket mark etter tidligere flommer på vollene ned mot Lågen, og for å forhindre at flomvann oversvømmer området. Dette uttaket skjedde trolig helt eller delvis innenfor nå foreslått vernegrense. Når det gjelder masseuttak i Lågen og vassdrag generelt, er regelverket beskrevet under retningslinjene til verneforskriften nedenfor (under § 7 g). Dette er en «kan»-bestemmelse og er tatt inn med en intensjon om at det kan gis tillatelse/dispensasjon til å ta ut mindre mengde masse til grunneiernes eget bruk dersom dette ikke kommer i nevneverdig konflikt med verneformål og verneverdier ut fra mengden masse og når og hvor slike uttak er planlagt å skje. Høyst sannsynlig vil verneforskriften ikke legge noen ytterligere begrensninger på slike uttak sammenlignet med det regelverket som allerede foreligger i dag. Eventuell ny kunnskap om naturverdier i fremtiden vil selvsagt måtte bli en del av vurderingen, uavhengig av området vernestatus. Transport av masser fra andre steder enn Lågen over jernbanen kan være vanskelig, både med tanke på hva denne passasjen tåler av tunge kjøretøy og sikkerhet. Dette er momenter som må veies inn i en fremtidig søknad.

Vernegrensa på flomvollen følger faste grensepunkt og rette linjer mellom disse. Grensa er gått opp i terrenget ifm. verneprosessen sammen med eierne av flomvollen. Det er kun nedre del av flomvollen på østsiden/mot Rykkhustjønnna som ligger innenfor vernegrensa. Grensa går ca. 1-2 m opp fra vanlig vannstand/is vinterstid. For Statsforvalteren har det vært viktig å ha med en del av flomvollen som vender mot Rykkhustjønnna da dette utgjør selve kantsonen omkranser tjernet og dermed er en vesentlig del av naturtypen. I vedlikehold av vegetasjonen på flomvollen innenfor vernegrensa inngår felling av større trær som kan ødelegge vollen, mens krattvegetasjon må stå igjen for å danne en økologisk fungerende kantsoner (se også retningslinjer nedenfor). Slik krattvegetasjon er også ønskelig for stabiliteten av flomvollen da den binder massene. Slik skjøtsel og bevaring av kantsonen er også krav etter annet lovverk (vannressursloven) på den delen av flomvollen som ligger utenfor/inntil vernegrensa men langs tjernet.

Tappeluke fra pumpe på vestsiden av vollen er planlagt utbedret i nærmeste fremtid. Blant annet er arealet ved denne luka inn mot Rykkhustjønnna planlagt stensatt sommeren 2022. Arealet er grenset ut fra verneområdet. Det er også planlagt ytterligere en tappeluke i vollen (ca. 130 m sør for eksisterende luke). Hvis et slik tiltak må berøre naturreservatet, kan det påregnes tillatt i fremtiden.

Standardheving og andre tiltak på vollen utenfor vernegrensa blir ikke styrt av vernebestemmelsene. Eventuelle midlertidige tiltak og motorferdsel som i den forbindelse ikke kan legges utenfor vernegrensa, kan også påregnes tillatt så lenge de ikke har en vesentlig negativ innvirkning på verneverdiene.

Pumping av vann gjennom vollen fra jordene vest for vollen og ut i Rykkhustjønnen regnes ikke som forurensing (som er forbudt i alle verneområder) men som vanlig avrenning fra landbruket. Hvis det skulle oppstå kloakkutslipp eller andre uforutsette utslipp som ikke grunneiere er ansvarlige for, vil dette måtte ordnes med ansvarlig forurenser.

Hvis det i forbindelse med ovennevnte utbedring av flomvollen viser seg nødvendig å utvide denne noe ut i Rykkhustjønnen (ca. 1-2 m ved fyllingsfot) for å få en slakere helning slik det er gjort på andre siden av vollen, kan det påregnes tillatelse til slik utvidelse i Rykkhustjønnen/i reservatet. Grensepunktene vil da måtte flyttes og settes ut på nytt på samme koordinater (og da høyere opp på kanten av vollen).

Hvis det etableres en ny tappelupe og vollen blir utvidet ut i reservatet slik som beskrevet over etter et vernevedtak, vil fremtidig vedlikehold være knyttet til denne standarden, og ikke standarden vollen hadde på vernetidspunktet.

Når det gjelder mulig mudring i Rykkhustjønnen vil det sør-østre tjernet bli prioritert, jamfør omtale over (pkt. 6 på tiltakslisten). Masser i forbindelse med mulig fremtidig mudring også i det vestre tjernet vil tilfalle grunneier, og kan da brukes til vedlikehold og utbedring av flomvollen. Hvis grunneierne allerede nå har behov for slike masser til den planlagte oppgraderingen av flomvollen, vil det være påregnelig å få tillatelse til å kunne få hente noe masse fra Rykkhustjønnen da dette blir sett på som et skjøtselstiltak/restaurering som kan være positivt for verneverdiene.

Se videre retningslinjer for de enkelte bestemmelsene i verneforskriften nedenfor, herunder hva som defineres som vedlikehold under § 4 og hva som må omsøkes i § 7.

Flomvoll på eiendom 123/1

Den del av flomvollen som går langs vernegrensa beskytter jordet innenfor mot flom fra Lågen. Vollen fortsetter oppover/sørover langs jordet der det også finnes en pumpelupe som kan ta unna vann ut i kanalen/bekken som renner ut i verneområdet. Den gravde kanalen slutter inne i verneområdet på samme punkt som enden av den østre av totalt fire traktorveger som går inn i reservatet på denne eiendommen. Etter dette går kanalen over i vanlig bekkeløp. Vedlikehold av kanalen går inn under § 4 f.

Eieren av vollen planlegger å istandsette/utbedre denne slik at det lages en 3,5 m bred traktorveg på toppen. Det er tatt høyde for denne utvidelsen når grensa er gått opp, og det kan også påregnes tillatelse til at fyllingsfoten blir noe bredere ut i reservatet hvis denne oppgraderinga skjer etter at vernet kommer, på lik linje med beskrivelsen av vollen på nordsiden ovenfor. Det er også planlagt en snuplass for anleggsmaskiner/dumpere på vollen som kan påregnes tillatt. Denne vil sannsynligvis bli lagt ved traktorvegen tegnet som en stikkveg inn i reservatet lengst i vest av de totalt fire stikkvegene på denne eiendommen (dvs. traktorvegen ut mot den gamle stenfyllinga i Lågen).

På lik linje med omtalen av mudring av Rykkhustjønnen over, er det på sikt sannsynligvis ønskelig å holde noe åpent vannspeil i det åpne arealet som ligger vest for utløpet av bekken som kommer inn fra sør, dvs. utenfor østre del av flomvollen mot Lågen. Hvis grunneiere allerede nå ønsker å bruke noe masse fra dette arealet ifm. oppgradering og vedlikehold av flomvollen, kan dette påregnes

tillatt etter verneforskriften da det ansees som et skjøtsels-/restaureringstiltak som er positivt for verneverdiene.

Flomvoller langs Fossåa på 122/13, 122/8 og 68/12

Det ligger forbygging/voll på hver side av Fossåa en bit ut i naturreservatet. Disse har liten funksjon for jordbruket i dag, og blir ikke vedlikeholdt på samme måte som de andre to, ovennevnte vollene. Se videre beskrivelse under avsnittet «Forvaltningsutfordringer» nedenfor.

Skjøtselsplan

Her vil detaljer nedfelles omkring pkt. 1,2,3,4 og 6 i tiltaksplanen over. Se også nedenfor under forvaltningsutfordringer.

Besøksforvaltning

Det vil lages en enkel såkalt besøksstrategi som lister opp sårbare verneverdier, hva slags bruk området har (hvem bruker området – lokale, tilreisende, norske, utenlandske osv), innfallsporter til området med beskrivelse av infrastruktur inntil området (parkering osv) og hvor det bør settes opp informasjonsplakater (se pkt. 5 i tiltaksplanen over) og evt. legges til rette med merking av stier/omlegging av stier (se avsnitt nedenfor om forvaltningsutfordringer).

Forvaltningsutfordringer

Noen verneverdier er kulturbetingede i Rykkhustjønnanaturreservat. Dette betyr at de er avhengig av bruk som hogst, krattrydding, slått og beite. Konkret gjelder dette slått av strandeng på gnr./bnr. 66/2, samt rydding og slått eller beite på arealer mellom Rykkhustjønnan/Kanalen og jernbanen. Hvis grunneier selv ikke planlegger slik bruk som en del av jordbruksdriften, kan forvaltningsmyndigheten gå inn og gjennomføre skjøtsel. Dette etter detaljerte retningslinjer som vil ligge vedlagt en forvaltningsplan, eller utarbeides som egen skjøtselsplan, i samråd med grunneiere (se også avsnittet sentrale føringer nedenfor).

Arealet med så kalt strandeng på gnr./bnr. 66/2 har en viktig funksjon for særlig vadere, ender og gjess som bruker slike områder inntil bløtere partier og vann til matsøk, hvile, hekking og myting (fjærfelling). Jamført med tettere vegetasjon rundt et vann gir slike åpne arealer en god oversikt over nærområdet som flere arter foretrekker. Forvaltningsmyndigheten vil derfor prioritere slått her med jevne intervaller, for eksempel annet eller hvert tredje år, hvis ikke grunneier gjør dette som en del av jordbruksdriften. Arealet brukes per i dag som et reserveareal som ikke slås hvert år og blir ikke pløyd. Dette gjelder likevel ikke alt areal på 66/2 innenfor vernegrensa, der noe også er vanlig grasproduksjon.

Arealene mellom Rykkhustjønnan/Kanalen og jernbanen brukes i dag noe til beite med sau. Grunneier som har beitedyr i dette området har planer om å starte opp med ammeku, og det er da uttrykket et ønske om å beitepusse dette arealet. For verneverdiene og kulturlandskapet sin del er det viktig med fortsatt beite her. Forvaltningsmyndigheten kan her for eksempel bistå med krattrydding og eventuelt også bidra til gjerding (særlig hvis det ellers ikke vil skje beite). Hvis det ikke slippes på beitedyr i det hele tatt vil en kunne vurdere slått.

Skjøtsel i regi av forvaltningsmyndigheten vil være avhengig av de økonomiske rammene som settes i stadsbudsjettet hvert år. Vår erfaring så langt er at vi over tid har fått de midler vi har søkt om til skjøtsel, men trolig vil omfanget av skjøtsel i verneområder øke fremover.

Når det gjelder mulig åpning av flomvollen på begge sider i Fossåas utløp i Lågen forutsetter dette at ikke jordbruksareal blir negativt påvirket. Det er derfor aktuelt å gjøre noe med flomvollen aller nederst i utløpet. Det er da sannsynligvis mest hensiktsmessig at hele flomvollen fjernes i stedet for at det kun graves enkelte kanaler gjennom flomvollen, da slike av erfaring fra andre steder, fort vil fylles opp av masser fra Fossåa og kreve jevnlig vedlikehold. Masser fra flomvollen vil kunne komme grunneierne til gode. Fordeler med et slikt tiltak er at det vil gjenetableres et naturlig flomløp. Dette er viktig for å få en mer varierende og naturlig dynamikk i flommarksskogen nederst mot Lågen. Også gyte- og oppvekstområder for fiskearter som harr og gullbust vil trolig bedres av et slikt tiltak. Det kan kanskje også være med på å redusere ytterligere masseopplagring ut i Lågen fra Fossåa, og endre utløpsretningen av elva og dermed dempe oppstuingseffekter på motsatt side/nordsiden av Lågen. Tiltaket krever nærmere prosjektering og involvering av flere myndigheter (både kommune og NVE). Tiltaket er diskutert som en del av kompensasjonsplanen i regi av Nye Veier. Hvis tiltaket ikke blir en del av denne planen må forvaltningsmyndigheten vurdere å gjennomføre dette.

Rykkhustjønnna består av to tjern som er knyttet sammen med en kanal/flomveit. Vannet nedenfor Svartberget var betydelig dypere for noen ti-år tilbake. Kanalen er en forlengelse av det utbedrede flomløpet kalt Kanalen/Djupholet og som forbinder området med Hovevika lenger ned mot Lågen. Både det nord-vestre og syd-østre tjernet samt kanalen mellom disse, gror sakte igjen. Den nord-vestre delen ser fortsatt ut å ha et stort åpent vannspeil, og passe dybde for å tilfredsstillte mange fuglearter. Det er her funnet en stor forekomst av den truede arten kjempetjernmose. Arten har en forekomst også i Lågendeltaet som trues å gå tapt hvis det bygges ny E6 over Våløya. Den syd-østre delen derimot er betydelig mer igjengrodd, og her bør man gjennom et eget prosjekt se nærmere på om det bør mudres for å gjenskape et mer åpent vannspeil og hvor mye dette i tilfelle haster i forhold til særlig fuglenes bruk av området. Mudringsmasser vil i tilfelle tilfalle grunneierne hvis de er interessert. Et slikt tiltak vil også ta for seg evt. mudring av kanalen mellom tjernene og eventuelt også noe videre nedover mot Hovevika. Det viktig å ha en god forbindelse med vann i denne kanalen mellom Lågen og Rykkhustjønnna eksempelvis for fisk, samtidig som en altfor omfattende opprensning av kanalen kan tenkes å være med på å drenere tjernene ytterligere hvilket ikke er ønskelig. Ifølge grunneier av eiendom 67/3 ble Kanalen rensket opp i for ca. 12-15 år siden. Masser ble da lagt på siden av Kanalen. Dette sammen med omfattende beite av både sau og elg er trolig årsaken til at det ikke har blitt re-etablert noen særlig kantsone med kratt langs deler av Kanalen. Statsforvalteren er positiv til å sette i gang et prosjekt med mudring i Rykkhustjønnna innen en fem-års periode fra vernevedtak. Det er også sannsynligvis ønskelig at det opprettholdes noen åpne vannspeil nedenfor flomvollen på sørsiden av Lågen. Se også omtale av slik mudring under avsnittene som beskriver flomvollene ovenfor.

Tilrettelegging for ytterligere ferdsel enn det som er per i dag, med merking av i dag umerka stier og etablering av nye stier, er generelt lite ønskelig i hele reservatet på grunn av hensyn til både fugl og vegetasjon. For fugl er det særlig negativt med ferdsel på tørrlagte mudderbanker i Lågen om våren samt rundt Rykkhustjønnna i hekkeperioden og gjennom hele sommeren. Statsforvalteren mener imidlertid at tilrettelegging med merking av en sti på kjøresporet/traktorvegen langs jernbanen bør kunne tillates. Traseen brukes av turgåere i dag, men er ikke merket. Det kan dog ikke påregnes at det vil tillates etablering av faste bålplasser, gapahuker eller lignende langs denne stien da dette vil kunne øke ferdselen og tilstedeværelsen i området. Dette er lite ønskelig da traseen er nok så nære Rykkhustjønnna med sårbart fugleliv. Det er heller ingen hjemmel til slik tilrettelegging i verneforskriften.

Bortsett fra dette skal skogen i verneområdet i det alt vesentlige ha fri utvikling uten skjøtsel. Det er derfor beskrevet i detalj under retningslinjene nedenfor hva som ligger innenfor hjemmelen til å

skjøtte kantsoner inntil dyrkamark, herunder både rene kantsoner mot Lågen, Fossåa, Hovevika, Kanalen og Rykkhustjønnna og kantsoner med skog som er en del av et større, sammenhengende skogareal.

Søppel er alltid et problem i våtmarksområder inntil store vassdrag. Både storsøppel (gamle båtvrak, bildekk osv.), vanlig søppel samt søppel fra landbruket er gjentakende problem. Grunneier har som vanlig ansvar for å fjerne søppel på egen eiendom, og kan bli pålagt både av kommunen og forvaltningsmyndigheten å fjerne dette. Hvis dette krever bruk av for eksempel traktor og kran, er det påregnelig at forvaltningsmyndigheten gir tillatelse etter søknad. Hvis søppelet har kommet flytende med flom eller lignende, vil forvaltningsmyndigheten vanligvis være behjelpelig med å fjerne dette. Statens naturoppsyn har jevnlig søppelplukking i verneområder. I de senere år organiseres også egne søppelplukkingsaksjoner av eksterne aktører. Disse retter seg ofte mot både landbruksplast og annet småsøppel, og har fått både råd om prioritering av områder og økonomisk støtte fra miljøforvaltningen (Statsforvalteren og Miljødirektoratet).

Det er i forbindelse med befaringer under verneplanarbeidet notert trolig alaskakornell i krattskogen i nord-vest ned mot Lågen. Denne ser ut til å ha lite omfang jamført med forekomster i for eksempel Fåvang og Lågendeltaet naturreservater, og bør fjernes så snart som mulig som et skjøtselstiltak.

Grunneier på sørsiden av Lågen har opplyst at det en gang ble sådd til med strandrør på grasarealene i området. Graset er ikke en fremmed art. Det ser på Artskart ut til å ha vokst naturlig i området siden langt tilbake i tid, men har nok også spredd seg til åpne restarealer som på flomvollen mm etter dette kultiveringsforsøket. Graset forekommer på tilsvarende restarealer på nordsiden av Lågen.

Naturmangfoldloven

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at det skal fremgå av beslutningen hvordan prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt. Prinsippene blir anvendt både i enkeltsaker og ved utarbeidelse av regelverk, planer mv. som berører naturmangfold.

Etter naturmangfoldloven § 8 skal beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Det skal videre legges vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen...*Omtale om kunnskapsgrunnlaget*.... Kunnskapen som ligger til grunn for retningslinjene i planen må være tilstrekkelig til å vurdere virkninger på naturmangfoldet, ellers må føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges vekt.

I forbindelse med forvaltningsplanen skal det utarbeides nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter og tiltak i verneområdet, jf. naturmangfoldloven § 10.

Forvaltningsplanen skal utarbeidet innenfor de rammer som er fastsatt i verneforskriften, og gir nærmere retningslinjer om tolkning og praktisering av vernebestemmelsene.

Verneforskrift

Lenke til verneforskriften på lovdata.no.

Sentrale føringer

Det vises her til rundskriv om forvaltning av verneområder.

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon.

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremålet å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området.

Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Det kan for eksempel være opprensning for å hindre gjengroing, eller hogst og utrydding av fremmede organismer. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser, eller en vesentlig endring fra naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47.

Spørsmålet om hva som vil være en vesentlig endring i naturtilstanden skal vurderes i forhold til tidspunktet da vernearbeidet tok til. Områder som tidligere har vært slått, vil kunne slås i medhold av annet ledd første punktum, selv om området ikke ble regelmessig slått på det tidspunkt vernearbeidet tok til. I vurderingen av om et tiltak skal anses omfattet av skjøtselshjemmelen, vil også omfanget av skjøtselføremålet ha betydning. Ut fra en konkret vurdering vil for eksempel slått av store arealer, kunne kreve grunneiers tillatelse. Forvaltningsmyndigheten kan ikke sende dyr på beite uten samtykke fra grunneieren.

Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Ved behov for slik ferdsel, både i og utenfor verneområde, vil selvsagt forvaltningsmyndigheten ta kontakt med grunneiere for å komme frem til en omforent løsning. Slik ferdsel forutsetter at det unngås skader i terrenget. Hvis det likevel oppstår skade må de repareres av forvaltningsmyndigheten.

Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

Etter naturmangfoldloven § 47 har grunneier, hvis denne er interessert, krav på å utføre skjøtsel selv. Dette forutsetter at forvaltningsmyndigheten vurderer at grunneier har nødvendig utstyr og

kompetanse til arbeidet og er konkurransedyktig på pris. Statsforvalteren vurderer i dette tilfellet at skjøtsel av strandeng og naturbeitemark, som er aktuelt i dette naturreservatet, vil kunne utføres av grunneiere etter nærmere retningslinjer om avgrensing, dato for slått osv. Økonomiske fordeler etter gjennomført skjøtsel, som for eksempel slått gras og virke/ved fra vegetasjonsrydding eller mudringsmasser fra restaurering av Rykkhustjønnen, vil tilfalle grunneier hvis denne er interessert.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser (tillatt) og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser (krever søknad og tillatelse) for verneområdet. Her forklares noen av punktene i verneforskriften nærmere med kursiv tekst.

Flere punkt i § 4 gjelder vedlikehold (inkl. reparasjon) «i henhold til tilstand på vernetidspunktet». Statens naturoppsyn vil etter et vernevedtak få i oppdrag å dokumentere denne tilstanden på alt av bygg, traktorveger osv. Hvis det i fremtiden gis dispensasjon til utbedring (inkl. oppgradering/standardheving) av f.eks. flomvoller (se beskrivelser over), vil vedlikeholdet være knyttet til ny tilstand i henhold til dispensasjonen og ikke den som var ved vernetidspunktet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og variert våtmarkkompleks med elv, gruntvannsområder, næringsrike tjern, flomløp, flomskogsmark og åpen flomfastmark. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke sjeldne, sårbare og truede arter, herunder fugl der området funksjon som trekk- og hekkeområde er viktigst.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Det forekommer kulturbetingede naturverdier rundt Rykkhustjønnen i form av naturbeitemark og strandeng avhengig av slått.

Formålet vil kunne omarbeides noe.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sør-Fron kommune: 65/1, 65/7, 65/28, 66/1, 66/2, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 67/7, 68/12, 122/8, 122/13 og 123/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 800 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Fron kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Utsetting av dyr er forbudt.

Om pkt. a og b: Det kan være av interesse å samle inn arter eller deler av arter i reservatet, for eksempel i forskningsøyemed. Dette er et tiltak som det må søkes om dispensasjon fra verneforskriften for og som i tilfelle må hjemles i § 48 første alternativ. Dersom innsamlingen ikke vil kunne påvirke artens overlevelse i reservatet eller i artens utbredelsesområde, er vi innstilt på at en tillatelse til innsamling kan skje. Det må likevel være en god grunn til å samle inn materiale fra reservatet og ikke fra områder utenfor. Eventuelle forskningsresultater bør deles med forvaltningsmyndigheten.

- c. Slipp av hund er forbudt i perioden 1. april – 31. oktober.

Båndtvang er forlenget ut over høsten jamført med ordinær båndtvang etter hundeloven (1. april – 20. august) av hensyn til trekkfugl. Sør-Fron kommune har egen forskrift etter hundeloven med utvidet båndtvang til og med 15. oktober i de områdene der husdyr har rett til beite og faktisk beiter.

- d. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- e. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Dette forbudet omfatter ikke mindre grupper og organisert turvirksomhet til fots, inklusive guidet virksomhet (både kommersiell og ikke-kommersiell). Grupper på over 20-30 personer må likevel ha tillatelse dersom dette kan regnes som et arrangement. Det samme gjelder konkurranser, turmarsjer og andre arrangementer med deltagere over dette antallet. Oppsetting av turorienteringsposter, geocacher og lignende fordrer oppsetting av midlertidige innretninger som må ha en egen tillatelse, men aktiviteten knyttet til dette regnes vanligvis ikke som et større arrangement. Skoler og barnehager som jevnlig besøker området må ha kontakt med forvaltningsmyndigheten for å avklare hva som krever egen tillatelse. Ved behandlingen av slike saker vil vurderingstemaene for forvaltningsmyndigheten bl.a. være slitasje på vegetasjon og forstyrrelse av dyrelivet. Som regel vil det gjennom valg av omfang, traséer/lokalisering og tidspunkt for gjennomføring være mulig å komme fram til løsninger som ivaretar både verneformål/verneverdier og bruk. I denne sammenheng vises det også til friluftsløven med de regler denne har for denne typen aktiviteter, og som fortsatt gjelder innenfor naturreservatet.

- f. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk. Unntaket gjelder ikke jakt på vadefugler og svømmefugler.

Vadefugler og svømmefugler er samlinger av ulike grupper arter. Til sammen kan disse to gruppene kalles for vannfugl. Svømmefugler har svømmehud på føttene og omfatter blant annet andefugler, lappedykkere, lommer og måkefugler. I listen over jakttider (per dags dato gjeldende for 1. april 2017 – 31. mars 2022, [lenke her](#)) omfatter disse gruppene alle arter listet opp under skarver, andefugler og vadere, men også arter innen kategorien fremmede/introdiserte arter (per dags dato kanadagås, stripegås, knoppand/moskusand, mandarinand og stivhaleand). Eventuelle uttak av arter i sistnevnte kategori innenfor vernegrensene vil måtte styres av forvaltningsmyndigheten og i tilfelle være knyttet til negativ påvirkning på verneverdiene. Her kan nevnes hekkende kanadagås som er lite ønskelig i verneområdet. Tiltak vil i tilfelle rettes mot selve hekkinga (punktering/pensling av egg) og ikke som jakt som trolig har lite regulerende effekt og ikke minst vil være forstyrrende for annen vannfugl.

Jakt utenfor vernegrensene påvirkes ikke av forbudet. Skudd mot jaktobjekt må da avfyres utenfor vernegrensene, og jaktobjektet må være utenfor verneområdet. Eventuelt skutt/skadeskutt fugl som lander i verneområdet kan hentes/avlives der.

- c. Bruk av hund i forbindelse med gjeting og tillatt jakt.
- d. Beiting.
- e. Oppsetting av gjerder for bufe.

Dette inkluderer også nødvendig rydding av vegetasjon i gjerdetraseen for oppsetting av gjerde.

- f. Vedlikehold av traktorveger, flomvoller, vann- og kloakkledninger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger og flomvoller er avmerket på vernekartet.

Vanlig reparasjon/utbedring av skader og slitasje på flomvoller, traktorveger og andre installasjoner regnes som vedlikehold, mens utbedringer som gir standardhevinger (f.eks. øker størrelse/bredde) må omsøkes etter § 7. Rydding av overhengende trær og vegetasjon som hindrer fremkommeligheten langs traktorvegene regnes som vedlikehold. Det inkluderer også rydding av trær og vegetasjon på flomvoller slik at større trær som risikerer å skade vollen, kan tas ut, mens krattskog skal stå igjen. Ansamlinger av trær fra slik hogst må fjernes av tiltakshaver fra verneområdet, mens noen få, spredte, enkelttrær kan ligge igjen. Reparasjon av voll og andre innretninger ifm. bever- eller revehi er også en del av vedlikeholdet. Under vedlikehold av traktorveger inngår for eksempel oppgrusing av særlig bløte hull og partier samt rensking av eventuelle stikkrenner og grøfter, i tillegg til utskifting av slike stikkrenner. Nødvendig opprusting må ellers omsøkes etter § 7 k.

Så langt Statsforvalteren er kjent med i dag blir kun ett bygg liggende innenfor verneområdet, og det er en låve på gnr./bnr. 67/7. Vedlikehold generelt av bygg i verneområder innebærer utskifting av slitte byggematerialer. Vedlikehold innebærer ikke utvidelser eller standardheving av bygget. Hvis hele bygget rives ned og settes opp på igjen med samme areal og byggeskikk men med nye materialer betraktes det som et nybygg. Hvis en slik restaurering skulle bli aktuell, og hvis kulturvernmyndigheten er enig i at dette et bygg med verdi for kulturlandskapet og historien i området, og kan en slik restaurering tillates etter § 7 a. Det samme gjelder for brua over Kanalen/Djupholet.

Det går en bekk inn i verneområdet på eiendom 123/1 sør for Lågen. Bekken er utbedret som en kanal inntil der traktorvegen slutter på vernekartet. Mudring og annet vedlikehold av denne kanalen går inn under denne hjemmelen.

Det ligger også flere anlegg, blant annet kummer og ledninger knyttet til vanningsanlegg i området. I Hovevika har kommunen også vann- og kloakkledninger som går videre ut og over Lågen. En oversikt over alle slike anlegg vil måtte foreligge i en ferdig forvaltningsplan.

- g. Vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksareal, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- h. Skjøtsel av randsoner 5 meter fra kant mot dyrket mark og kulturbeiter.

I randsoner som grenser til dyrket mark og kulturbeiter kan trær, busker, kratt og høge urter som er til hinder for tradisjonell jordbruksdrift fjernes i en avstand på 1 meter fra dagens åkerkant. I de øvrige 4 m fra kant, vil det være snakk om å ta ut enkelttrær som en forsiktig plukkhogst for å blant annet redusere skyggeeffekten på dyrkamarka. Trær og kratt som henger innover dyrket mark og kulturbeiter kan tas ut. Kratt og trær som ryddes i slik skjøtelsesarbeid kan tas med ut fra

verneområdet hvis grunneier ønsker det. Ellers er det en fordel hvis det ligger igjen, særlig litt grovere stammer. Rekved fra flom skal ligge.

Langs vassdrag generelt i området skal det stå igjen en kantsone på minst seks meter. Langs Lågen skal kantsonen være 10 m iht. gjeldende kommuneplans arealdel (2014-2025) som sier følgende i § 1.6: «Langs Gudbrandsdalslågen skal det opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte på 10 meter som avgrenser forurensing og gir levested for planter og dyr (jfr. pbl 11-11 nr. 5 og vannressursloven § 11).» NVEs veileder nr 2/2019 – «Kantvegetasjon langs vassdrag» - gir retningslinjer for forvaltning av kantsoner generelt (lenke [her](#)).

- i. Opplag av båter for grunneiere og de med bruksrett.
- j. Nødvendige tiltak mot selsnepe i forbindelse med beite.
- k. Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg inntil verneområdet.

Vernegrensa er trukket utenfor ryddebeltene til kraftlinjene i området som går over Lågen i vest, i øst ved Hundorp bru, og i sør over Fossåa. Vernegrensa vil da følge det faste ryddebeltet til ledningsnettet. Nødvendig sikringshogst av enkelttrær utenfor dette beltet inngår i denne hjemmelen, forutsatt at hogde trær og hogstavfall blir liggende i reservatet.

- l. Drift av eksisterende jordbruksareal, herunder beite- og slåttearealer, i samsvar med tradisjonelle driftsmåter, herunder gjødsling, kalking og bruk av plantevernmidler.

Dette inkluderer også fjerning av rekved fra flom. Rekved fra flom i som ligger i krattskogen nedenfor flomvollen på sørsiden av Lågen skal i utgangspunktet ligge, men hvis det blir så store mengder at det er et problem for flomvollen kan slike mengder fjernes (helst skyves utover i verneområdet).

Slik driften er i dag av de små arealene som ligger inne i verneområdet gjelder dette et dyrka jorde med gras på eiendom 68/12, slåtteareal som ikke pløyes (som fungerer som en strandeng inntil Rykkhustjønnna) samt dyrka jorde med gras på 66/2, og beitemark på 65/28, 67/2 og 67/7. På de sistnevnte arealene bør bruken med slått (uten pløying) og beite ikke endres av hensyn til verneverdiene. Dette skal imidlertid ikke bety arealene blir forringet over tid men heller motsatt da det her er ønskelig med både slått og beite.

Generell heving av det fulldyrka grasarealet på eiendom 68/12 er ikke tillatt, men påfylling av masser i bløte partier regnes som drift/vedlikehold. Skjøtsel av kantsoner er hjemlet i eget punkt. Utvidelser av jordet slik de forelå på vernetidspunktet er ikke tillatt, selv om kantvegetasjon over tid har trengt seg inn på jordet slik at har blitt mindre jamført med langt tilbake i tid.

- m. Uttak av masse som strakstiltak mot flom langs eksisterende flomvoller.

Uttak av masser etter denne hjemmelen skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. Dette innebærer strakstiltak for å reparere eller utbedre umiddelbare skader for å forhindre ytterligere skader under den aktuelle flomsituasjonen. Nødvendige planlagte varige tiltak for å forebygge skader skal behandles etter § 7.

- n. Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i perioden 1. november – 14. mars.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt.

Dette inkluderer også start og landing med luftfartøy.

- b. Lavtflyging under 300 m over bakken er forbudt i perioden 15. mars – 31. oktober.
- c. Bruk av droner, modellfly, modellbåter o.l. er forbudt i perioden 15. mars – 31. oktober.
- d. Bruk av robåt, kano og tilsvarende fremkomstmiddel på Rykkhustjønna er forbudt for andre enn grunneiere i naturreservatet, de med bruksretter og de som følger eller utfører nødvendige tjenester på vegne av disse.
- e. Ridning og bruk av hest og kjerre og sykkel er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

Så langt Statsforvalteren er kjent med omfatter dette samtlige egnede traseer for slik aktivitet da det ikke finnes godt etablerte stier ellers i området som ikke også er traktorveger.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.
Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet om kjøring.

Melding gis hvis mulig i forkant av kjøring, ellers i ettertid.

- b. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Se omtale under § 4 k over.

- c. Motorferdsel i forbindelse med jord- og skogbruksdrift på jordbruksarealer og på traktorveger avmerket på vernekartet, vedlikehold av flomvoller avmerket på vernekartet og drift av jernbanen.
- d. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

Som lett beltekjøretøy anses håndholdt beltekjøretøy som for eksempel elgtrekk, jernhest eller tilsvarende, og ATV med belter.

- e. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e, f, g, h, l og m.
- f. Bruk av motorbåt på Lågen når farten er under 5 knop og det blir vist spesiell aktsomhet overfor fuglelivet.

Dette er en standard bestemmelse for tilsvarende våtmarkreservater inkl. inntilliggende Hundorp naturreservat. Bestemmelsen er tilpasset hensynet til fuglelivet og ikke hva som er gjeldende etter andre bestemmelser etter motorferdselsloven.

- g. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

For flere av de søknadspliktige tiltakene nedenfor kan det gis flerårige tillatelser.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.

Vilt- og fiskestell, som for eksempel fysiske tiltak for fiskevandring er et eksempel.

- c. Utsetting av saltstein for bufe.

SFIN er innstilt på å gi tillatelse til utsetting av saltstein innenfor verneområdet dersom det ikke finnes gode alternativer utenfor. Kunnskap om sårbar vegetasjon og fugleliv vil være premisser for hvor det legges ut saltstein.

- d. Opplag av båter for andre enn grunneiere og de med bruksrett.

Bestemmelsen er tatt inn for å kunne videreføre dagens praksis der grunneier har tillatt opplag av båt som brukes på Lågen ved Hovevika. Tillatelser vil ikke gis for mer enn tre båter (i tillegg til grunneiernes båter). Opplag av båter ved selve Rykkhustjønnen kan ikke påregnes. Det har tidligere vært båtopplag nord for Lågen og øst for brua, ved og innenfor Hundorp naturreservat.

- e. Etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende areal.

Slike grøfteavløp må lages slik at de ikke kommer i konflikt med verneverdier, samtidig som behov som jordbruksdriften har i området rundt verneområdet skal ivaretas på best mulig måte. Nye grøfteavløp skal søkes samlokalisert med eksisterende grøfter. Det er signalisert et slik behov allerede nå fra en grunneier på nordsiden av Lågen som trenger grøfter ut mot Lågen for å få utbedret bløte partier på et jorde.

- f. Nødvendig opprusting av eksisterende vanningsanlegg, samt bygging av pumpehus og legging av ledninger for nye vanningsanlegg og annet uttak av vann for landbruksformål.

- g. Mindre uttak av masse til grunneiers eget bruk.

Punktene g, h, i og også for så vidt j, m og r omhandler masseuttak og tiltak i vassdrag og beskrives og vurderes derfor samlet her.

Samtlige disse punktene er i tillegg til verneforskriften avhengig av tillatelser og avklaringer etter andre lovverk (vannressursloven, lakse- og innlandsfiskloven med tilhørende forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, og plan- og bygningsloven). Forvaltningsmyndigheten vil derfor samrå seg med de andre myndighetene. Slike saker vil i tillegg til innvirkninger på stedet også vurderes ut fra samlet belastning på hele vassdraget, og ved mulige tillatelser må det påregnes blant annet vilkår om mengde, tidspunkt og areal for uttak.

Det føres i dag en generelt restriktiv linje til masseuttak i vassdrag for råstoffutvinning, med henvisning til at det bør skaffes fra etablerte masseuttaksområder som er valgt ut gjennom plan. Det er åpnet opp for tiltak som er vassdragsteknisk begrunnet, for eksempel tiltak i vassdraget som er nødvendig for å begrense flom.

Når det gjelder punkt g om mindre uttak av masser til grunneiers eget bruk er denne bestemmelsen tenkt å dekke massebehovet hos grunneiere for vedlikeholdstiltak og andre mindre tiltak på eiendommen (bygninger, gardsplasser, gardsveger, traktorveger etc.). Noen av grunneierne har til nå tatt mindre mengder masser fra Lågen til slik bruk, og det har vært nevnt uttak i størrelsesorden 300 m³ over 10 år. Disse uttakene ser ikke ut til å ha hatt noen nevneverdig negativ innvirkning på vassdragsmiljøet i området, og kan derfor påregnes tillatt etter verneforskriften. Dette forutsetter imidlertid at det da også gis nødvendige tillatelser etter annet lovverk som nevnt over, der samlet belastning av mange slike uttak kan få betydning. Det finnes et nokså nytt eksempel på at masseuttak for ren råstoffutvinning ikke blir tillatt gjennom dispensasjon etter plan- og bygningsloven. Eksemplet er fra 2018-2019 der både Fylkesmannen i Oppland og NVE påklaget Skjåk kommune sin dispensasjon til uttak av 200-400 m³ masser i Ottaelva til bygging av en ny driftsbygging på et gardbruk. Begrunnelsen for klagen var blant annet at omfattende virksomhet med masseuttak i vassdraget vil kunne ha skadevirkninger for både fisk og andre vannlevende organismer, samt flora og fauna knytta til flommark og kantsoner. Isolert sett ville det omsøkte masseuttaket trolig ha begrenset negativ påvirkning på Ottadeltaet, men klagen var opptatt av presedens og samlet virkning av mange uttak, dersom det først åpnes for tilfeldige uttak. Det ble stilt spørsmål ved om søkers behov for grus kunne blitt dekket fra andre eksisterende områdene for masseuttak i kommunen, selv om man hadde forståelse for at uttak på det omsøkte området vil være både praktisk og gi lavere kostnader. Likevel mente man at dersom det var behov for masseuttak i vassdrag for å dekke behovet lokalt i området, så bør det avsettes ett eller et fåtall egne områder til et slikt formål. På den måten vil øvrige områder skjermes mot uttak som ikke blir vurdert som vassdragsteknisk nødvendige. De regulerte masseuttaksområdene bør styres gjennom en reguleringsplan, med avbøtende bestemmelser som sikrer hensynet til både vassdragsmiljøet og vassdragstekniske forhold. Klagen ble ikke tatt til følge av kommunen. Klagerne fikk medhold av settefylkesmann i Oslo og Viken. Siste brev som foreligger i saken (fra 2019) er at Skjåk kommune sitt Miljø- og næringsutvalg har bedt administrasjonen om en sak om reguleringsplan for masseuttak i elver/elveløp.

Når det gjelder punkt h om vedlikehold av flomvoller gjelder dette mindre mengder masser på lik linje med omfanget nevnt i avsnittet over om punkt g. Det er tidligere tatt masser i Rykkhustjønnen inntill flomvollen, og til flomvollen på sør-siden av Lågen er det hentet masser fra den åpne starrsumpen i øst langs vollen. Som beskrevet over under avsnittet om flomvoller kan slike uttak sammenlignes med skjøtsels-/restaureringstiltak og kan derfor påregnes tillatt på vilkår etter verneforskriften. For mindre uttak fra selve Lågen til vedlikehold av flomvoller gjelder det som står over om punkt g. For uttak av større mengder masser til større vedlikehold/oppgradering av flomvoller er dette omfattet av hjemmelen i punkt r, se beskrivelse av punkt i (neste avsnitt).

Når det gjelder punkt i om uttak av masser til reparasjon av dyrkamark etter flom, samt større vedlikehold/oppgradering av flomvoller etter punkt r, er det snakk om større mengder masser. Her antas verneforskriften å ikke legge noen ytterligere begrensinger enn det allerede eksisterende lovverk gjør, men slike uttak vil kreve en mer omfattende vurdering etter både verneforskrift og annet lovverk. Et slik eksempel foreligger fra i dette området fra 2013 etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag der Oppland fylkeskommunen, i samråd med Fylkesmannen i Oppland, ga grunneiere i området rundt foreslått vernegrense inntil Rykkhustjønnen i nord-vest tillatelse til uttak av 5000 m³ masse fra Lågen. Dette for å gjenoppfylle ytre delene av jordene mot Lågen for å forhindre at flomvann oversvømmer området samt istandsetting av dyrkamarka etter flomskader. Skadene kom gradvis etter flommene i 1995, 1997, 2011 og 2013 som hadde tatt med seg masser fra nedre deler

av dyrkingsarealene og stedvis senket disse slik at flomvann i større grad enn tidligere kom inn over dyrkamarka. Disse massene er tatt ut i areal både innenfor verneområdet men også oppstrøms vernegrensa. Det er per dags dato (2021) ikke noen tydelige spor etter dette uttaket. Uttaket ser ikke ut til å være behandlet etter plan- og bygningsloven av kommunen.

Når det gjelder punkt j om uttak av masser og andre tiltak i Fossåa som sikkerhetstiltak mot flom, samt punkt m om nødvendig plastring av elvekanten som erosjonssikring av dyrka mark, kan slike tiltak påregnes tillatt etter verneforskriften hvis de er godt begrunnet for å sikre mot flom (gjelder kun j) og erosjon mot dyrkamark (gjelder både j og m). Noe av de hensyn punkt j er tenkt å ivareta vil kunne bli gjennomført ifm. det planlagte restaureringstiltaket med åpning av flomvollene nederst i elva, se avsnitt over under tiltaksplan og forvaltningsutfordringer.

- h. Uttak av masse til vedlikehold av flomvoller.

Se pkt. g over

- i. Uttak av masse til reparasjon av dyrkamark etter flom.

Se pkt. g over

- j. Uttak av masser og andre tiltak i Fossåa som sikkerhetstiltak mot flom.

Se pkt. g over

- k. Nødvendig opprusting av traktorveger avmerket på vernekartet i forbindelse med jord- og skogbruksdrift, og utbedring av flomvoller avmerket på vernekartet
- l. Nødvendig opprusting av traktorveger avmerket på vernekartet i forbindelse med drift av jernbanen.
- m. Nødvendig plastring av elvekanten som erosjonssikring av dyrka mark.

Dette er mest aktuelt ved Lågen. Det bør i så fall vurderes bruk av tilkjørte steinmasser for å kunne plastre elvekanten. Se ellers pkt. g over for bruk av masser fra Lågen.

- n. Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- o. Oppgradering og framføring av nye jordkabler, vann- og kloakkledninger.
- p. Vedlikehold av kanalen Djupholet mellom Hovevika og Rykkhustjønnna.

Se avsnittet «Forvaltningsutfordringer» ovenfor, og mulighet for å se et slik tiltak sammen med restaurering av Rykkhustjønnna. Det viktig å ha en god forbindelse med vann i denne kanalen av hensyn til både verne- og landbruksinteressen, samtidig som en altfor omfattende opprensning av kanalen kan tenkes å være med på å drenere tjernene ytterligere hvilket ikke er ønskelig. En slik opprensning som medfører at vannstanden i Rykkhustjønnna blir senket anses ikke som vedlikehold og kan ikke påregnes tillatt.

- q. Rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs jernbanelinja.
- r. Nødvendig opprusting av eksisterende anlegg mot flom i flomvoller og etablering av nye slike anlegg.

Gjelder for eksempel etablering av flere tappeluker.

- s. Merking, rydding og vedlikehold av stier.

Statsforvalteren kjenner ikke til merka og tilrettelegte stier i området unntatt sti merket av Laagen fiskeelv på sørsiden av Lågen inn fra parkeringa ved Hundorp bru (samme parkering som brukes for å komme til fuglekikkertårnet i Hundorp naturreservat). Tilrettelegging for ytterligere ferdsel enn det som er per i dag, med merking av i dag umerka stier og etablering av nye stier, er generelt lite ønskelig i hele reservatet på grunn av hensyn til både fugl og vegetasjon. Traktorvegen mellom Rykkhustjønna og jernbanen kan imidlertid påregnes tillatt merket som en sti hvis det er ønskelig. Se ellers beskrivelser av dette i avsnittene for friluftsliv og forvaltningsutfordringer ovenfor.

- t. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinjer inntil verneområdet.
- u. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 a, b, c, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q og r.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Tilgrensende verneområder

Rykkhustjønna naturreservat ligger inntil Hundorp naturreservat. Grensene ligger som nærmest ca. 50 m fra hverandre, og de to verneområdene ligger på hver sin side om Hundorp bru.

Kunnskapsgrunnlag

Litteraturliste

VEDLEGG

Filvedlegg

Grensebeskrivelse (fra Jordskifteretten etter grensemerking)

Besøksstrategi

Naturfaglige rapporter

Vernevedtak (kongelig resolusjon som inneholder en beskrivelse av verneplanprosessen)

Oppsummering av høring av forvaltningsplan

Evt. skjøtselsnotat (slåtte- og beitemark)

Evt. restaureringsnotat (åpning flomvoll Fossåa, mudring Rykkhustjønnna) inkl. eldre flyfoto

Kartvedlegg

Vernekartet